

Twee Hoppen en een man Maskerklauwier in de tuin van Rohanou Beach Resort bij El Qusier, Egypte, 15 maart 2026 (Tom Heijnen)

All-inclusive langs de Rode Zee

Tom Heijnen

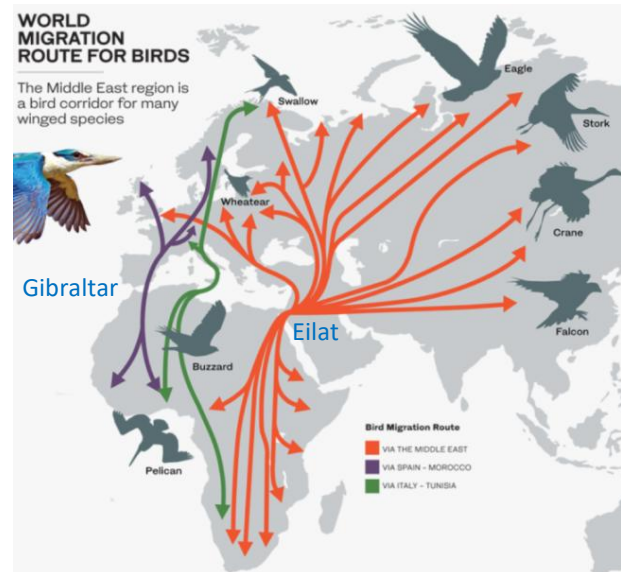
In voor- en najaar vliegen grote aantallen vogels van Centraal en Zuidelijk Afrika naar Europa en vice versa. Ze doorkruisen dan een barre zone bestaande uit steen- en zandwoestijnen, met slechts her en der oases met vegetatie en water. Sommige vogels profiteren van de tuinen die in de duikresorts langs de Rode Zee zijn aangelegd. Die tuinen zijn all-inclusive: er is voedsel te vinden, zoet water en beschutting tegen harde wind. Tijdens duikvakanties kreeg ik een indruk wélke vogels door die resorts worden aangetrokken. De foto's die dit illustreren heb ik allemaal in en aan de rand van de resorts gemaakt.

Vegetatiezones in noordelijk Afrika; lichtgeel = woestijn (bron: Noordhoff).

De miljoenen vogels die ten zuiden van de Sahara overwinteren moeten een 1000-1500 km brede woestijnzone doorkruisen die van west naar oost, van kust tot kust, door heel noordelijk Afrika loopt.

Omdat veel vogels open stukken water willen vermijden, vindt stuwung van de vogeltrek plaats daar waar de oversteek van water het smalst is. Beroemde punten voor het bekijken van deze gestuwde vogeltrek zijn Gibraltar in de zuidpunt van Spanje en Eilat in het uiterste zuiden van Israël.

Belangrijkste migratieroutes tussen Europa en Africa (bron: [Birds connecting Europe to Africa](#)).

Rode Zeekust in Egypte met, sterk geschematiseerd, de stuwung van vogeltrek. Locaties waar ik gedoken heb en een beetje naar vogels heb gekeken zijn aangegeven met een blauwe stip.

Over de stuwing van roofvogels, ooievaars en pelikanen is, zeker op de bekende trektelposten, veel bekend. Over de doortrek van kleinere vogels daarentegen weten we heel weinig, temeer omdat een groot deel daarvan 's nachts plaatsvindt.

Vanaf 2017 hebben mijn partner Anneloes en ik vier verschillende, kleinschalige, duikresorts bezocht:

1. Coral Garden bij Safaga: 17 t/m 20 februari 2017, 7 t/m 9 maart 2017, 2 t/m 5 november 2018, 26 t/m 29 november 2023;
2. Rohanou Beach Resort bij El Qusier: 5 t/m 15 maart 2026;
3. Mangrove Bay bij El Qusier: 6 t/m 10 november 2018, 17 t/m 19 maart 2020, 25 maart t/m 1 april 2022, 24 maart t/m 5 april 2023, 29 november t/m 8 december 2023;
4. Marsa Shagra bij Marsa Alam: 2 t/m 8 maart 2018, 14 t/m 16 maart 2020, 2 t/m 6 april 2022.

We waren er om te duiken en te snorkelen en zo te genieten van koralen, vissen en veel meer, maar boven water keek ik uiteraard ook naar vogels.

Landschap

Het landschap aan de kust bestaat uit een bizar contrast tussen de blauwe Rode Zee, vol met vissen, koralen en nog veel meer, en de dorre, ogenschijnlijk levenloze, steenwoestijn op het land. Parallel aan de Rode Zee loopt een bergketen die op sommige plekken een hoogte van 1900 m. bereikt.

Steenwoestijn met oude rivierbeddingen bij Hurghada, 4 maart 2026 (TH).

Steenwoestijn en de stad Hurghada, met daarachter de Rode Zee, 16 februari 2017 (TH).

Enorme resorts bij Hurghada, 4 maart 2026 (TH).

De dorre steenwoestijn loopt door tot aan het zeewater. Op de grens van land en zee zijn vaak nog oude, fossiele koraalformaties te vinden die wijzen op een hoger zeeniveau in vroegere tijden.

Kustlijn bij Rohanou Beach Resort, 14 maart 2026 (TH).

De eerste tientallen, lokaal honderden, meters van de Rode Zee bestaan uit ondiepe franjeriffen die met eb bijna boven het water uitkomen. Een zgn. *drop-off* vormt de grens tussen franjerif en de diepte van de zee, die kan oplopen tot 2600 m. onder zeeniveau.

Langs de Rode Zeekust liggen vele tientallen resorts. Sommige zijn bescheiden van omvang, anderen rondt enorm met meerdere zwembaden en plaats voor honderden gasten. Het zijn, zowel voor mensen als vogels, kunstmatige oases in een dorre steenwoestijn. Kostbaar zoet water wordt gebruikt om palmbomen, grasveldjes, hagen en bloemperken in stand te houden

Yellow scroll coral & Prickly tube sponge
een veerster
Spaanse danseres (een naaktslak)

poepende Reuzenkogelvis
Tweebandanemoonvis bij Tepelanemoon
Blauwgespikkelde pijlstaartrog

Indische zeekoe
Indische tuimelaars
Karetschildpad

(alle foto's: TH)

en zwembaden te vullen. Vogels maken daar graag gebruik van.

Coral Garden bij Safaga, 18 februari 2017 (TH).

De vogels

In de resorts maakte ik regelmatig een vogelrondje. Omdat we er steeds in de trek-tijd zaten loonde dat iedere dag. Sommige vogels bleven een tijdje plakken. Dat gold voor standvogels maar ook voor doortrekkers die de resorts gebruikten om op te vetten voordat ze de trek voortzetten. Bijna iedere dag zag ik nieuwe vogels en soorten. Dat betrof waarschijnlijk deels vogels die net gearriveerd waren en deels vogels die ik bij eerdere rondjes niet had opgemerkt.

Standvogels

In en rond de duikresorts leven diverse vogels die er het hele jaar aan te treffen zijn. Huismussen waren algemeen en ook waren

Palmtortels, met hun prettige en enigszins lachende zang (*Laughing Dove* in het Engels), regelmatig te horen. Bonte Kraaien waren vaste bezoekers, blij met afval en etensrestjes. Bij sommige resorts zag ik Torenvalk en Bruinnekraaf.

Slapende Palmtortel, 31 maart 2022 (TH).

Standvogels die ik hooguit een enkele keer zag of hoorde waren Sporenkievit, Kerkuil en Izabeltortel.

Algemene doortrekkers

Tot de doortrekkers die ik geregeld zag behoorden Hop, Draaihals, Oeverzwaluw, Boerenzwaluw, Huiszwaluw, Roodstuitzwaluw, Gele Kwikstaart, Witte Kwikstaart, Boompieper, Gekraagde Roodstaart, Blauwborst, Tapuit, Izabeltapuit, Aziatische Roodborsttapuit, Rietzanger, Kleine Karekiet, Tjiftjaf, Fitis, Kleine Zwartkop, Grasmus, Braamsluiper en Orpheusgrasmus.

Schitterende Hop, 7 maart 2026 (TH).

Soms zaten er vier of vijf Hoppen tegelijkertijd. Ze waren altijd behoorlijk schuw maar lieten zich ondanks alle verstoringen in de resorts niet verjagen.

Van de Gele Kwikstaart trokken zowel de nominaatvorm *flava* als de ondersoorten Noordse Kwikstaart *thunbergi* en Balkankwikstaart *feldegg* door.

Balkankwikstaart, 15 maart 2026 (TH).

Kruisingen tussen die ondersoorten waren er ook, zoals deze vogel die zowel kenmerken van Balkankwik (donkere kap) als nominaat Gele Kwik (oogstreepje) heeft.

Kruising van Balkankwikstaart en nominaat Gele Kwikstaart, 9 maart 2026 (TH).

Zwaluwen kwamen geregeld laag over en maakten dankbaar gebruik van zwembaden om slokjes zoet water in te nemen.

Boerenzwaluw heeft zojuist een slokje uit het zwembad genomen, 10 maart 2026 (TH).

Op grasveldjes foerageerden Blauwborsten, Rietzangers, Braamsluiers en, meest algemeen, Tjiftjaffen. Ze waren vaak mooi en langdurig te bekijken, heel wat anders dan in ons eigen land.

Foeragerende Blauwborst, 14 maart 2026 (TH).

Tapuitachtigen waren ook vaak goed vertegenwoordigd. Geregeld zag ik onze gewone Tapuit en ook Izabeltapuit was regelmatig present, soms met meerdere tegelijkertijd.

Hoog op de poten: Izabeltapuit, 12 maart 2026 (TH).

Leuk waren de Russische Roodborsttapuiten die erg op onze Roodborsttapuiten lijken. Ze broeden in grote delen van Azië en overwinteren onder meer in Egypte.

Man Aziatische Roodborsttapuit, 7 maart 2026, herkenbaar aan het vele wit op staart en in hals, en zwarte oksels (TH).

Schaarse doortrekkers

Veel soorten zag ik maar één of enkele keren, wat deels met mijn beperkte vogel-inspanning te maken gehad zal hebben. Het gaat dan om Grijze Wouw, Kwartel, Renvogel, Maskerduif, Egyptische Nachtzwaluw, Bijeneter, Groene Bijeneter, Gierzwaluw, Vale Rotszwaluw, Duinpieper, Blauwe Rotslijster, Zwarte Roodstaart, Rouwtapuit, Woestijntapuit, Oostelijke Vale Spotvogel, Rosse Waaierstaart, Gestreepte Prinia, Maskerklauwier, Roodkopklauwier, Daurische Klauwier, Zwartkop en Snor.

Renvogel, 15 maart 2026
Roodkopklauwier, 15 maart 2026
Woestijntapuit, 7 maart 2026

Vale Rotszwaluw, 8 maart 2026
Blauwe Rotslijster, 7 maart 2026
Snor, 14 maart 2026

Roodstuitzwaluw, 15 maart 2026
Daurische Klauwier, 25 maart 2023
Rosse Waaijerstaart, 31 maart 2023

Memorabel was vooral de Rosse Waaierstaart die ik eind maart en begin april 2023 langdurig kon bekijken. De vogel wipte tijdens het foerageren voortdurend met z'n staart en legde die zowat tegen z'n kop aan. Dat zag er onnodig heftig uit, maar het beestje had er vast een goede reden voor.

Rosse Waaierstaart, 8 april 2023 (TH).

Overtrekkende roofvogels en ooievaars

De gestuwde trek van roofvogels en ooievaars is in Egypte, vermoed ik, alleen goed waarneembaar bij de oversteekplaats Hurghada. Letterlijk op het vliegveld van Hurghada, bij wijze van spreken tijdens het inchecken, zag ik op 20 maart 2020 in korte tijd minstens 1000 Steppebuizerden en 1000 Ooievaars overkomen. Op 15 maart 2026 zag ik hier in een kwartier vele duizenden Ooievaars en ook diverse Zwarte Ooievaars.

Duizenden Ooievaars boven het vliegveld van Hurghada, 15 maart 2026 (TH).

De vogels vliegen voor en na Hurghada meer verspreid, en vermoedelijk ook veel te hoog om waar te kunnen nemen. Alleen bij een keiharde aflandige wind maak je langs de kust een kansje, zoals wij op 25 maart 2023 in Mangrove Bay ervoeren. Door de zeer

Steppebuizerd en Steppearend, 25 maart 2023 (TH).

harde wind gingen de vogels lager vliegen en werden ze richting de Rode Zee geblazen, waar ze hun uiterste best moesten doen om

boven land te blijven. Ons resort lag precies op die plek. Duizenden Zwarte Wouwen, Steppebuizerden en Ooievaars evenals tientallen Steppearenden en Slangenarenden ploeterden toen noordwaarts.

Aan de kustlijn en boven zee

Aan de kust gaat de steenwoestijn op de meeste plaatsen abrupt over in een franjerif. Alleen her en der resteren stukjes kust met mangrove, zoals in Mangrove Bay. Het is dan ook niet gek dat er langs de kust maar weinig pleisterende vogels te zien zijn. Verder zijn er nog wat zeevogels die geregeld boven de Rode Zee te zien zijn.

Visarend gaat landen, 8 maart 2026 (TH).

Desondanks kun je er best een leuk soortenlijstje bij elkaar sprokkelen. Soorten die ik regelmatig aan de kust en boven zee zag waren: Aalscholver, Koereiger, Blauwe Reiger, Westelijke Rifeiger, Mangrove-reiger, Visarend, Groenpootruiter, Kleine

Plevier, Kleine Mantelmeeuw, Witoogmeeuw, Hemprich's Meeuw, Dunbekmeeuw, Reuzenstern, Grote Kuifstern en IJsvogel. De kleine Mangroveeigers waren vaak mooi te bekijken terwijl ze op het franjerif naar visjes en garnalen zochten.

Mangroveeiger, 8 maart 2026 (TH).

Schitterende Witoogmeeuwen vlogen regelmatig langs en waren soms met meerdere bijeen in visrijke wateren.

Witoogmeeuw, 13 maart 2026 (TH).

Van de Westelijke Rilfeiger bestaan diverse kleurvormen, van donker grijs tot knalwit. Ik zag overigens alleen die twee uitersten en geen tussenvormen.

Westelijke Rilfeiger donkere vorm, 9 maart 2026 (TH).

Westelijke Rilfeiger lichte vorm, 29 maart 2023 (TH).

Daarnaast waren er de nodige soorten die ik maar één of twee keer zag: Bruine Gent, Kwak, Purperreiger, Zwarte Ibis, Slobeend, Kuifeend, Pijlstaart, Kraanvogel, Woestijnplevier, Vorkstaartplevier, Witgat, Oever-

loper, Steltkluut, Grauwe Franjepoot, Grote Kuifstern en Witwangstern.

Grote Kuifstern, 14 maart 2026 (TH).

Ik was het meest verbaasd over zo'n 50 Kraanvogels die op 2 december 2023 al toeterend naar het zuiden vlogen. Totdat ik las dat Kranen uit het oosten van Europa en westen van Rusland in oostelijk Afrika overwinteren, met name in Ethiopië. Wat een reis! ■

 [Ibrahim, W.A.L. 2011](#). An overview of bird migration studies in Egypt. The Ring 33(1-2): 55-75.

[Noby, K. et al. 2022](#). Globally important proportions of six raptor populations migrate past Galala Bird Observatory, Egypt, in spring. Sandgrouse 44: 410-420.

[Ogwang, J. 2023](#). Birds connecting Europe to Africa. Website.

Mijn foto's uit Egypte zijn te vinden op [iNaturalist](#). Op mijn eigen [YouTube-kanaal](#) staan een heleboel videoclips.